

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 242. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr07val-shoot-idm139890594860848/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

tankegang; her – i overensstemmelse med europæisk romantisme, der også dyrkede den uforstøede, progressive – dog i hovedsagen overført til videnskabens og tankens milepæle. Jvf. især Skygebilleder III, Imp 109, BHH 87 og *Metalsinet* (IV 18.17-18).

Jødepigen

Jødepigen tryktes første gang i Folkekalender for Danmark 1856, der udkom december 1855, og blev senere optaget i EHP 2-63, 3. hæfte, der udkom 30.3.1863.

Om eventyrets tilblivelse hedder det i et brev til August Bournenville 24.11.1855: »Hvad min Forfatter-Virksomhed angaaer, da har jeg, foruden [...] »Ærens Tornevei«, leveret Folkekalenderen endnu en lille Historie: »Jødepigen«, der vist hører til mine bedste« (BfA II 330).

Som det fremgår af et brev til Henriette Wulff 26.11. (se *Ærens Tornevei* ovf. s. 238), tænkte A på at skrive en ny roman. Det blev til *At være*, og hvad enten *Jødepigen* har inspireret ham til romanen eller omvendt, så behandler han samme problematik i *At være* i den jødiske Esthers skikkelse, om hvem det hedder: »hun, *Jødepigen*, bøjede sig mod Korsets blødende Rose, *Messias*, Frelseren, om hvem det gamle Testaments Propheter og Skjalde sang, han, som fødtes, lærte og døde, for at hver den som troer ikke skal fortabes, men have det evige Liv« (148).

Såvel Brix 58 som Svend Larsen i A-iana 2 rk. III 20 mener, at historien bygger på en barndomsindring, idet den i MLE I 36 nævnte Hr. Carstens' Drengeskole i virkeligheden var for jøder. Medlem drengene var dog en pige, som A sluttede sig til, og såfremt hun også har været jøde, har det været Sara Heimann, født 1804, der senere blev tjenestepige. Iøvrigt formoder man, at hun også har været model til Naomi i KES, uden at de to dog har nogen karakterlighed.

Om historien hedder det i Bemærkninger, at der i den »er gjenfortalt et ungarsk Sagn« (12). Det drejer sig om fortællingen *Edle Rache* om Peter von Szápár i Alois Freiherrn von Meduyánsky: *Erzählungen, Sagen und Legenden aus Ungarns Vorzeit* (Pesth. 1829. 105-119).

64.16-17 *Kom Sabbathens Dag ... hellig*] 2.Mos. 20.8. – **35 Pascha**] tyrkisk arresttil til militære og civile embedsmænd.

65.31 *Ær din Fader og din Moder*] 2.Mos. 20.12.

66.19-20 *han ledsager os over Døden*] fri gengivelse af Salme 49.15. –

20-21 *han besøger ... meget rig*] fri gengivelse af Salme 65.10. – **23-24** *en Daab af Hidsbue*] [vfl. pinseunderet i Apostlenes Gerninger 2 3-4. – **34-38** *Og Guds Sol ... Christo*] sml. *Der er Førshjel* (II 280) og *Vinden fortæller om Valdemar Daae* (III 112). – **39-40** *Johannes ... Hellig-Åand*] Apostlenes Gerninger 11.16.